

відкриває перспективу для більш широких узагальнень щодо характеру еволюції національної та східнослов'янської історіографії другої половини XIX ст.

Монографія написана в науково-академічному стилі. Посилання і коментарі джерел відповідають критеріям сучасних історіографічних досліджень. Групування фактичного матеріалу й наукова аргументація у книзі О.Кіяна створили підставу для кількох принципів узагальнень. Серед них варто виділити положення про пріоритет Антоновича в розвитку української історіософії, націології, аналітичного джерелознавства, історіографії та інших галузей наукових досліджень.

Водночас із позитивами доцільно звернути увагу автора на проблемні моменти, які, на наш погляд, вимагають більш чіткої змістовної інтерпретації. Йдеться передусім про категоріальний апарат дослідження, зокрема визначення дефініцій «історична школа», «організатор школи», «українська історія», «історія України» й ін., що іноді набирають дуалістичного виміру та ускладнюють сприйняття історіографічного матеріалу.

Варто також приділити більшу увагу висновкам, перенісши до них узагальнення, які прозвучали в окремих розділах, і дещо конкретизувати назви останніх.

Втім, ці зауваження методичного характеру не змінюють позитивного враження від рецензованої книги, котра, на наш погляд, демонструє добру обізнаність автора з предметом дослідження, а також новизну поглядів у постановці наукових проблем та їхнього розв'язання шляхом фактографізму й історіографічного аналізу.

Загалом дослідження О.Кіяна, яке заповнює лакуни у вивченні проблем національної історіософії, методології історії, історіографії другої половини XIX ст., є корисним при створенні загальних синтетичних праць з історії історичної науки і сприятиме подальшій популяризації української культурної спадщини серед широкого читацького загалу.

Г.Д.Казьмирчук (Київ)

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

С.І.Світленко (Дніпропетровськ), В.Д.Мирончук (Дніпропетровськ),
С.Й.Бобилева (Дніпропетровськ)

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «НІМЦІ УКРАЇНИ І РОСІЇ В КОНФЛІКТАХ І КОМПРОМІСАХ XIX–XX ст.»

25–27 вересня 2007 р. у Дніпропетровську відбулася Міжнародна наукова конференція «Німці України і Росії в конфліктах і компромісах XIX–XX століть». Її організаторами виступили Міністерство освіти і науки України (Департамент міжнародного співробітництва і європейської інтеграції), Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Дніпропетровський національний університет (ДНУ) та Інститут культури і історії німців Північно-Східної Європи (Геттінгенське відділення).

Конференція присвячувалася 40-річчю кафедри всесвітньої історії історичного факультету ДНУ й 10-літтю діяльності Інституту українсько-німецьких досліджень при ньому. На форумі було зареєстровано 89 учених, у тому числі 70 провідних науковців із Дніпропетровська, Києва, Кіровограда, Луцька, Одеси, Полтави, Рівного, Сімферополя, Чернівців. Конференція мала міжнародний статус. В її роботі взяли участь 19 дослідників із Німеччини, Канади, Російської Федерації, США, Швеції.

Учасників представницького форуму щиро привітали д-р техн. наук, проректор із наукової роботи ДНУ *М.М.Дронь*, начальник головного управління Дніпропетровської обласної адміністрації *В.В.Сиченко*, зав. відділу культури Посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні *Жан-Поль Фрелі*, радник із питань культури Посольства Російської Федерації в Україні *В.В.Тюркін* та генеральний директор благодійного фонду *GTZ Т.Гесс*.

На пленарному засіданні було заслухано доповіді д-ра іст. наук, професора, проректора з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ *В.В.Іваненка* та канд. іст. наук, доцента, заступника голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації *С.І.Бородіна* «Українсько-німецьке економічне партнерство і влада в сучасних умовах (на прикладі Дніпропетровської області); канд. іст. наук, професора *С.Й.Бобилевої* «Вивчення проблем історії німецько-мennonітського населення в Інституті українсько-німецьких досліджень Дніпропетровського

національного університету», д-ра Мюнхенського університету, зав. відділом Геттінгенського відділення Інституту культури і історії німців Північно-Східної Європи *А.Айсфельда* «Німецьке населення в політичному та суспільному житті Російської імперії в період 1905–1917 рр.»; д-ра Нью-Йоркського державного університету *Д.Стейплза* «Теорія менонітського товариства й її оцінка в українській історіографії».

У подальшому учасники конференції взяли участь у роботі 4-х секцій, які мали такі назви: «Німці в царській Росії», «XX століття та проблеми німецького населення», «Джерела та історіографія історії етнічних німців», «Проблеми всесвітньої історії». Зі змістовними доповідями виступили д-р *Е.М.Аух* (Бонн, Німеччина), д-р *А.Котлярчук* (Стокгольм, Швеція), д-р *В.Крігер* (Берлін, Німеччина), д-р іст. наук, професор *С.І.Світленко* (Дніпропетровськ, Україна), д-р *П.Тевс* (США), доц. *П.Барвінська* (Одеса, Україна), доцент *Е.Г.Плеска-Зебольд* (Одеса, Україна), канд. іст. наук, наук. співроб. Санкт-Петербурзького відділення РАН *Черказ'янова І.В.* У цих доповідях проаналізовано політику царського самодержавства щодо німецьких діаспор, історію німців і менонітів в умовах конфліктів ХХ ст., розглядалися джерелознавчі й історіографічні аспекти перебування останніх у різних регіонах України.

Під час роботи учасники форуму ознайомилися зі спеціальною архівно-музейною виставкою, котра підготовлена для них Дніпропетровським історичним музеєм ім. Д.І.Яворницького та Державним архівом Дніпропетровської області.

Органічною складовою конференції став круглий стіл «Соціокультурні проблеми України і підготовка Дніпропетровська до чемпіонату Європи з футболу 2012 р.». Ним керував д-р іст. наук, професор *В.В.Іваненко*.

У роботі форуму взяли участь, крім представників місцевої влади, посольств Німеччини й Російської Федерації в Україні, політологи, економісти, культурологи, підприємці, які проаналізували давні історичні традиції щодо залучення іноземних капіталів в економіку регіону, підкреслили відповідні широкі можливості, котрі відкриваються на сучасному етапі.

У резолюції учасники конференції засвідчили високий рівень підготовки і проведення форуму, звернули увагу на необхідність створення координаційного центру з вивчення проблем не тільки історії німецького етносу, а й всесвітньої історії у цілому, покращення системи інформування щодо досліджень, котрі виходять як в Україні, так і за кордоном, проведення історико-етнографічних експедицій, підготовки та видання енциклопедії «Німці України».

Під час роботи конференції було укладено договір щодо співробітництва між Дніпропетровським національним університетом й Інститутом культури і історії німців Північно-Східної Європи. Його підписали 27 вересня 2007 р. д-р мат. наук, професор, ректор ДНУ *М.В.Поляков* та заступник директора Інституту культури і історії німців Північно-Східної Європи д-р *А.Айсфельд*. Учасники форуму висловилися щодо продовження наукових контактів та подальшої співпраці. У 2009 р. планується проведення міжнародної наукової конференції з історії німців України в Миколаєві.

Т.М.Попова (Одеса), О.А.Пригарін (Одеса)

Х МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «БОЛГАРИ У ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'І»

Ювілейна зустріч учених, які займаються проблемами дослідження минулого і сучасного болгар поза межами їх країни, відбулася в Одесі 14–15 вересня 2007 р. Ідею організації таких конференцій ініціювали та провели перші 7 із них співробітники університету Велико-Тирново «Св.Св.Кирил та Мефодій» за підтримки Болгарської академії наук й Агенції болгар на чужині¹. З доповідями на цих форумах виступили провідні фахівці Болгарії, Румунії, Молдови та України, котрі ознайомилися з основними напрямками й результатами досліджень історії й культури болгарської діаспори. Вже вдруге ця конференція проводиться в Одесі² як традиційному центрі академічної науки та болгарського інтелектуального життя.

До організації Х форуму прилучилися Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Тараклійський державний університет (Молдова) й Асоціація болгар України. Він відбувся у межах проведення V Всеукраїнського болгарського собору. В гостинних приміщеннях Всеукраїнського центру болгарської культури зібралися понад 50 фахівців з України, Болгарії, Росії, Молдови, Німеччини. Крім того, участь у зустрічі взяли представники освітянської та культурно-просвітницької еліти болгар України.

Відкриваючи конференцію, віце-президент Республіки Болгарія *А.Марін* сказав: «Глибока повага, шановні вчені, за вашу працю тому, що ви, дійсно, використовуючи великі зусилля, залишаєтеся скромними. Одна значна частина вашої праці, як айсберг, – вона невидима суспільству і, на жаль, не отримує необхідного визнання. Бажаємо того, щоб ваші справи стали відомими широкій громадськості й у Болгарії, й в Україні та у решті країн». Відзначаючи багаторічний активний внесок у розробку болгарської науки і культури й виховання нових поколінь фахівців, віце-президент